

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies tertius et quartus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

Benedictus Episcopus, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei
memoriam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72907](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72907)

A consecrationem ipsius ecclesiae faciendam, praedixit, in Dominica praecedente festum Ascensionis Domini. Adveniente quoque termino praefinito, consecrata est ipsa ecclesia et altaria in eadem per Dominum memoratum, et episcopos quoque plures. Ubi propter loci devotionem et reverentiam summi Pontificis, dictam ecclesiam consecrantis, tanta fluxit frequentia populorum, praelatorum, Religiosorum, clericorum, virorum, mulierum et parvulorum, etiam tam de remotis provinciis, quam longinquis *, ut nullus unquam posset eos praemultitudine numerare. Nam valles et colles, planities et ipsa civitas Assisinas ex eis multipliciter replebatur. Contulit autem ipse dominus Papa illuc omnibus devote accedentibus amplas remissiones et indulgentias peccatorum. Statuit enim ipse dominus Papa, ut singulis annis in tali die Dominico ante festum Ascensionis Domini festum consecrationis ipsius celebretur.

* an propinquus?

qui et indulgentias annuas eidem basilicae contulit.

39 Post haec Nicolaus varia immiscet de gestis Innocentii in eadem commemoratione Assisiensi, tandemque num. 54 subdit: Celebrato postmodum ibi solemniter festo beati Francisci die Sabbati, die Lunae sequenti egrediens de Assisio cum tota curia, ad urbem Romam per Narniam et Sabinam est reversus. Pascha hoc anno 1255 celebratum fuit die 20 Aprilis, Ascensio Domini die 29 Maji, ideoque Dominica ante Ascensionem tunc incidit in 23 Maji, quo die ante annos viginti tres, summum Pontificatum gerente Gregorio IX, S. Francisci corpus in novam illam basilicam fuerat illatum. Franciscus Pogius tom. III Breviarii Romanorum Pontificum pag. 523, num. 39 eadem narrat ex laudato Nicolao, notatque, anniversarium hujus consecrationis diem, ab Innocentio IV indictum, deinde pridem antiquatum, a sacra Rituum Congregatione per decretum, anno 1686 die 15 Martii editum, Minoribus Conventualibus restitutum permissum esse. Hinc in eorundem hodierno Martyrologio mense Aprilis, Sabbato ante Dominicam quintam post Pascha legitur: Assisi in Umbria, Dedicatio basilicae patriarchae sancti Francisci, quam Innocentius quartus ritu solemniter consecravit, et Gregorius nonus Apostolicae Sedi immediate subiecit, atque universi Seraphici Ordinis caput et matrem constituit.

et eam litteris suis commendavit;

40 Dum adhuc Assisii morabatur Innocentius, Apostolicis litteris fideles hortatus est, ut ad eandem a se consecratam ecclesiam pro imploranda Dei gratia frequenter accederent; annuasque indulgentias concessit. Has litteras exhibet Bullarium Franciscanum tom. I, pag. 662, quarum hic est finis: Nos enim de omnipotentis Dei misericordia, et beatorum Petri et Pauli, Apostolorum ejus, auctoritate confisi, omnibus vere poenitentibus et confessis, qui eandem ecclesiam in anniversario Dedicacionis ipsius et quindecim diebus sequentibus, annis singulis venerabiliter visitarint, et ibidem manum porrexerint pietatis, duos annos et octoginta dies de injunctis sibi poenitentis misericorditer relaxamus. Datum Assisii in Idus Junii, Pontificatus nostri anno decimo, id est, Christi 1255. Easdem indulgentias iterato concessit anno sequenti, litteris Anagninae datis, quae in laudato Bullario exstant pag. 789. Leguntur ibidem pag. 66 et sequenti duae aliae epistolae ejusdem Pontificis anno 1255 Assisii, ut dictum est, commemoratis, in quarum prima fidelium oblationes in pecunia pro eadem ecclesia perficienda recipi; in secunda pro eadem locupletanda ornandaque etiam libros, calices, thuribula, cruces, bacilia (id est, pelves vel catinos) sive de auro, sive de argento, tunicas, dalmaticas, et cappas seu pluvialia et quaecumque indumenta et paramenta, tam serica, quam alia, sive ad altarium et personarum, sive ad alium ipsius ornatum; campanas quoque magnas et parvas, et cetera ornamenta et vasa ecclesiastica libere ac specialiter haberi posse, indulget, non obstantibus quibuscumque statutis vel constitutionibus ipsius Ordinis etc.

41 Longum esset omnia Romanorum Pontificum diplomata, ad ejusdem sacrae basilicae decus et splen-

dorem edita, fusius exponere; at minime praetereunda est bulla Benedicti XIV, per quam hic Pontifex omnia decessorum privilegia rata habens, sua item addidit, ac eandem basilicam in Patriarchalem atque in cappellam Pontificiam crexit. Exstat haec tomo IV Bullarii Benedicti XIV a pag. 82, editionis Romanae anni 1762 per Hieronymum Mainardum, ex quo, licet proluxa sit, quia multa summorum Pontificum eidem basilicae collata beneficia memorat, tota in sequenti § dabitur.

AUCTORE C. S. quod et alii Pontifices fecerunt, maxime Benedictus XIV.

§ IV. Recitatur Bulla, per quam Benedictus XIV Papa basilicae S. Francisci apud Assisium vetera privilegia confirmavit, nova concessit, et eandem in Patriarchalem et capellam Papalem crexit.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Fidelis Dominus in verbis suis, quum saepe in Scripturis sanctis declaraverit, exaltatum se illos, qui voluntaria demissionis affectu humiliarent in terra animas suas, non solum in coelesti Regno pusillos servos, quos Filii sui humilitati conformes reperit, gloria et honore mirabiliter coronat; sed etiam, ad mortalium fidem excitandam et roborandam, hoc pro sua sapientia disponit, ut, qui viventes in mundo, mundi gloriam contempserunt, eique placere non curarunt, splendidioribus post mortem honoribus in ipso conspectu filiorum hominum extollantur, eorumque memoria in terris decorata fulgeat, et gloriosa clarescat. Quod quum in pluribus sanctis viris ab ipso mundi exordio, et maxime post constitutam Ecclesiam, saepissime demonstratum est; tum vero in beati Francisci confessoris exaltatione, et in omnibus, quae ad illius Instituti amplificationem et memoriae celebritatem pertinent, manifeste impletum conspicimus. Qui enim vivens, in oculis suis, et aliorum vilescere semper studuit, ac opprobriis et vituperationibus delectari consuevit; jam pridem irrefragabili Catholicae Ecclesiae judicio, clarissimoque praeconio, inter Amicos Dei cum ipso in caelis regnantes ubique terrarum honoratur et colitur: illius autem corpus, in quo mortificationem Christi ad mortem usque circumferre non destitit, singularibus signis atque prodigiis de caelo illustratum, atque certantibus omnium ordinum studiis, ita populorum et principum devotione clarificatum fuit, ut ejusdem sepulchrum gloriosum super ambitiosa potentium saeculi monumenta merito celebrari mereatur.

Divinum eloquium impletur, dum humilis Franciscus exaltatur. E

45 Et sane vix altero ab illius obitu anno decurso, quum de Servi Dei exuviis decenter collocandis ageretur, eumque in finem opportunus locus et fundus, prope Assisiensis Civitatis moenia illius alumni pro Apostolica Sede recipientibus oblati fuisset; san. mem. Praedecessor Noster Gregorius Papa IX dignum existimans et conveniens, illius memoriam, per quem tantus Ecclesiae Dei fructus provenerat, in eo etiam honorificari, ut ecclesia, in qua ejus corpus recondendum erat, nemini, praeterquam Romano Pontifici, subesset; eundem fundum in jus et proprietatem praedictae Sedis Apostolicae recepit; statuitque, ecclesiam, inibi construendam, omnino liberam, ac nulli alii, quam Apostolicae Sedi subjectam fore; et ad hujusmodi libertatis ab Ecclesia Romana perceptae indicium, unius librae cerae censum annuatim sibi, et Successoribus suis ab eadem ecclesia persolvendum decrevit; super quibus Apostolicas Litteras quarum initium est. RECOLENTES... edidit Reate xi Kalendas Novembris, Pontificatus sui anno 11.

Recensentur honores, quibus basilica, in qua Sancti corpus reconditum est,

44 Deinde vero, quum idem Gregorius praedecessor, in ipsa Assisiensi civitate, gloriosissimum Patriarcham

ornata fuit a summis Pontificibus.

ACTORE
C. S.

1. MCCXXX

Patriarcham Sanctorum confessorum catalogo rite adscriptisset, ac designatam hujusmodi ecclesiam in ipsius honorem Omnipotenti Deo dicendam erigendamque statuisset, illius primario lapide suis ipse manibus posito, per alias suas Litteras datas Laterani x Kalendas Maii, anno Incarnationis Dominicæ MDCCXXX^o, Pontificatus sui anno IV, incipientes : *IS, QUI ECCLESIAM...*, non modo concessum eidem ecclesie libertatis et immediatæ Romano Pontifici subjectionis privilegium, nova et solemniori concessione firmavit, sed etiam ecclesiam ipsam Ordinis Fratrum Minorum Caput et Matrem ab omnibus habendam, ac in ea per Fratres ejusdem Ordinis perpetuo servendum fore, constituit; aliaque ad asserendam illius immunitatem ac dignitatem, et Fratrum in ea deservientium commoda promovenda, opportune decrevit, quæ latius continentur in præfatis ejusdem Gregorii Litteris : quas alii deinde Prædecessores Nostri, Romani Pontifices, ex quo ipsius sancti Francisci corpus in eadem memorabili pompa illatum fuit, in primis Innocentius Papa IV, qui postea ecclesiam ipsam ad supremum fastigium perductam, suaque jam constructione et mole conspicuam, anno MCLIII, Dominica ante festum Ascensionis Domini, ad honorem Dei et ejusdem beati Francisci, solemniter dedicavit; nec non Clemens Papa IV, per similes suas Litteras confirmavit et innovavit. Nicolaus vero etiam IV peculiaribus Litteris, datis Reate II Idus Maii Pontificatus sui anno II, et incipientibus : *PRÆCLARA...*, statuit, ecclesiam ipsam, et totum locum ipsius cum pertinentiis suis Ecclesiastico interdicto, absque speciali et expresso Apostolicæ Sedis mandato, sub certa forma ibidem præscripta concepto, supponi non posse.

Est illa Apostolicæ Sedis immediatè subjecta, ac peculiariter 1. nostris

43 Porro eidem ecclesie non parum honoris ex eo accessit, quod alii ex Prædecessoribus Nostri Romanis Pontificibus, non solum ad eam beati Patriarchæ tumulum veneraturi, sæpe se contulerunt, sed in Pontificiis quoque Ædibus, prope ipsam extructis, ad non exiguum tempus domicilium figere, atque omnis generis Pontificalia Sacra in ea celebrare consueverunt; insuper Apostolicæ Sedis scrinia, aliaque Ecclesiasticæ potestatis, et civilis imperii instrumenta apud eam collocarunt; nonnulli etiam in ea sepulturam sui corporis elegerunt; quapropter ejusdem ecclesie immediatæ Apostolicæ Sedis subjectio, quæ ipsi cum aliis pluribus per orbem ecclesiis, ab inferiorum Præsulum jurisdictione exemptis, communis videri poterat, peculiaris Pontificum domini et proprietatis induit speciem; eo vel maxime confirmatam, quod, quum in unius structuræ altitudine trium revera ecclesiarum, quarum altera alteri imminet, mira ædificatio consurgat, in superioris ecclesie hemicyclo Pontificia marmorea cathedra contra aram maximam usque ab initio extructa, semper stetisse dignoscitur; in ea vero, quæ media est, atque subjectum venerandi corporis conditorium propius attingit, a latere altaris, ubi Pontifices Sacris solemnibus operantes thronum erexisse oportuit, aliquot abhinc annis Pontificus pariter thronus ex autoritate primum san. mem. Decessoris Nostri. Clementis Papæ XII, atque iterum Nobis annuentibus, erectus assidue retineri conspicitur.

ei propria : ejusdem privilegia confirmarunt Nicolaus V et Sixtus IV;

46 De omnibus autem, quæ ad ipsam ecclesiam ejusque cultum et sacras actiones in ea peragendas quoque modo pertinent, nihil, sive magnum, sive parvum, statui aut immutari consuevit, nisi consultis prius Romanis Pontificibus pro tempore existentibus; quorum singularis cura, et sollicitudo tam pro ejusdem ecclesie conservatione ac decore, quam pro recta omnium in ipsa agendorum ordinatione, semper enituit. Quare nil mirum si plerique Romani Pontifices Prædecessores Nostri eandem ecclesiam, Basilicam etiam nuncupatam, compluribus privilegiis, et gratis spiritualibus et temporalibus cumularunt, et Nicolaus Papa V per suas Apostolicas Litteras incipientes : *LICET EX DEBITO...*, datas Romæ apud

Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ MDCL, VIII Idus Februarii, omnia, et singula privilegia et indulta hujusmodi, tamquam a se ipso concessa, perpetuum roboris firmitatem obtinere decrevit; et Sixtus Papa IV eadem, aliaque posterius impertita, similiter pro suis adoptans, novo confirmationis munimine roboravit per suas pariter Litteras sub plumbo editas Romæ apud Sanctum Petrum pridie Idus Novembris anno MDLXXI quarum initium est : *AD ORDINEM.*

47 Et Sixtus Papa V alii similiter Litteris, datis XIII Kalendas Decembris anno MDLXXXV, piam Christifidelium utriusque sexus, Chordigerorum nuncupatorum, allichonfraternitatem in eadem ecclesia, et ad illius altare majus, auctoritate Apostolica erexit, compluribus eidem Indulgentis et gratis concessis, quarum participatione etiamnum juxta posteriores Apostolicæ Sedis sanctiones innumeri Christifideles, aliis hujusmodi Confraternitatibus per omnes mundi partes ex ejusdem Sixti concessione erectis, aggregati ditantur. Utque alia innumera Apostolicæ liberalitatis erga eandem ecclesiam effusa argumenta prætereamus, fel. rec. Prædecessor Noster Innocentius Papa XII per suas Litteras sub Annulo Piscatoris datas die XVIII Augusti anno MDCCXVII, ac perpetuis temporibus validuras, omnibus Christifidelibus, qui illam vere penitentes et confessi, ac sac. Communionem refectioni, in quocumque anni die devote visitaverint, ibique, ut in ipsis Litteris præscribitur, oraverint, plenariam omnium peccatorum Indulgentiam, et remissionem concessit. Deinde etiam per alias similes Litteras, die XI Martii sequentis anni editas, tres in eadem pro tempore deputandos riteque constituendos Pœnitentiarios, Ordinis Fratrum Minorum Conventualium expresse professos, satis amplis facultatibus pro confluentium Christifidelium absolute a peccatis atque censuris et pro votorum commutationibus, Apostolica auctoritate instructos, perpetuo extare voluit atque concessit.

Sixtus V archiconfraternitatem in ea erexit, Innocentius XII indulgentias plenarias et penitentiariorum constituit.

48 Tot igitur venerabilium Prædecessorum Nostrorum exemplis Nobis propositis, eorumque vestigiis insistentes, Nos etiam ad ejusdem ecclesie splendorem ac decus augendum cumulatamque libenter adducti sumus. Quod quidem non tam singularis obsequii Nostri affectus erga B. Franciscum patriarcham, multis jam rebus privatim, et publice declaratis atque testatus; et peculiaris quedam ac veluti hæreditaria in eundem familiæ Nostræ devotio, Nobis suggestit; dum animo occurrit, ipso adhuc beato Francisco in vivis agente, primum Bononiæ locum illius discipulis ad eorum Ordinis cœnobium fundandum a Majoribus Nostris oblatum fuisse; illius vero cum Christo regnantis patrocinio complura in Nostros beneficia profecta, ipsiusque familiæ Nostræ conservationem, pestifera quondam grassante lue, acceptam referri, grata mente recolimus. Sed ea potissimum cogitatio Nobis suasit, quod merito sperandum duximus, Romanam Ecclesiam, ejusque ditionem, in cujus sinu beatus Pater et ortum habuit et sepulchrum, eo magis illius apud Deum intercessionibus protegendam atque servandam, quo magis illustria ad illius memoriæ honorem Apostolicæ Sedis judicia extiterint et decreta.

Benedictus XIV illorum exemplo ac privatis publicisque rationibus motus,

49 Itaque motu proprio ac certa scientia, et matura deliberatione Nostris, per hanc Nostram perpetuo valituram Constitutionem omnia et singula privilegia, prerogativas, libertates, exemptiones et immunitates, aliaque indulta sæpèdictæ ecclesie sancti Francisci Assisiensis, tam per præfatos Gregorium IX, Innocentium IV, Clementem etiam IV, Nicolaum IV et V, Sixtum quoque IV et V, ac Innocentium XII, quam per alios quoscumque Romanos Pontifices, Prædecessores Nostros, quandocumque, et qualitercumque concessa, seu confirmata et innovata, dummodo non sint actu revocata, seu sub aliqua generali revocatione comprehensa, Nos etiam Apostolica auctoritate approbamus, confirmamus et innovamus, eandemque ecclesiam

omnia decessorum suorum privilegia eidem ecclesie concessa confirmat,

A ecclesiam ab ordinarii loci, ac omnium et quorumcumque præsulum, seu superiorum, etiam Regularium, tam ordinaria, quam delegata jurisdictione, visitatione, et auctoritate, penitus exemptam, liberam et immunem, sub immediata Nostra, et Successorum Nostrorum Romanorum Pontificum, et Sedis Apostolicæ potestate, dominio, et proprietate, confirmamus, et immutabiliter constituimus.

eamque in basilicam patriarchalem et capellam Pontificiam erigit,

50 Præterea simili motu ac scientia prædictam ecclesiam Nostram sancti Francisci Assisiensis, præsentium Litterarum tenore, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, in Basilicam Patriarchalem, et Capellam Papalam erigimus, ac talem ex nunc in futurum perpetuo esse et fore decernimus; eamque basilicam Patriarchalem, et Cappellam Papalem æque et pariformiter nuncupari et haberi volumus, ac aliæ Basilicæ Patriarchales intra aliam Urbem, et extra illius muros, nec non Cappellæ Papales in Pontificiis ædibus et prope eas constitutæ, appellantur, atque censentur; stantes nihilominus, eandem Ordinis Fratrum Minorum ejusdem sancti Francisci Caput et Matrem semper esse, et haberi; nec non, ut hactenus, per Fratres ipsius Ordinis, Conventuales nuncupatos, in ea perpetuo serviendum fore; ac decernentes, antiquum censum unius libræ ceræ albæ, qui huc usque ex parte ejusdem basilicæ quotannis in pervigilio natalis sanctorum apostolorum Petri et Pauli in signum immediatæ subjectionis Apostolicæ Sedi, in camera Apostolica persolvi solebat, perpetuis futuris temporibus in memoriam etiam hujus honorificentissimi fœderis, qua * noviter basilica Assisiensis cum Sede Apostolica conjuncta est, ut antea, præstari et recipi debere.

quo

secundum in illa Pontificium thronum collocat, de altaribus quædam statuit,

51 Volumus idecirco, Pontificium thronum, seu cathedram, tam eam videlicet, quæ in superiori ecclesia jam inde ab initio stabiliter locata conspicitur, quam quæ in ecclesia inferiori posterius, ut præfertur, erecta fuit, iisdem in locis, in quibus nunc sunt, pro solius Romani Pontificis, et nullius alterius, usu perpetuo retineri. Utrumque autem altare maius basilicæ hujusmodi, ex ea tamen parte dumtaxat, qua thronum Pontificium respicit, altare Pontificium, seu Papale, ex nunc in posterum esse et fore, declaramus; ita ut nemini liceat, absque speciali indulto, seu extra casum, ut infra permissos, in uno aut altero eorum Missam, sive privatim sive solemniter celebrare.

specialem librum ritualem ac ceremoniale tradit,

52 De sacris autem actionibus, in eadem basilica peragendis, et caeremonialibus ritibus ibidem servandis, quomodo multiplices leges et regulas in unum colligi jusserimus, easdemque peculiari instructione digestas, ac diligenter examinatas, atque probatas, aliis Nostris Apostolicis litteris in forma brevis, cum Caeremonialis hujusmodi insertionem hac ipsa die expeditis, duxerimus confirmandas; nunc omnia et singula in Caeremoniali prædicto ordinata, et contenta, ac præsertim indulta celebrandi in præfatis Papalibus aris, tam custodi conventus ejusdem sancti Francisci, quam aliis diversis præsulibus, atque personis in dignitate ecclesiastica constitutis, sæcularibus seu Regularibus prælatis, pro statis diebus, seu certis respective vicibus concessa, et alia quæcumque, etiam indulti et privilegii naturam habentia, tam in ipsius basilicæ, quam in personarum quarumvis favore, ibidem præscripta atque statuta, præsentium quoque tenore approbamus, ac etiam perpetuo confirmamus: mandantes omnibus et singulis, ad quos pertinet, et quodcumque pertinet in posterum, etiam specifica mentione et expressione dignis, ut omnia et singula ibidem, ut præfertur, ordinata et disposita observent, ac respective iisdem in omnibus et per omnia se conformare studeant, iisque obsequantur.

concedit privilegium in pulsandis campanis, an in consilio?

53 Neque vero eandem basilicam comprehensam esse aut censeri, volumus, sub prædecessoris nostri, Leonis Papæ X, lege, ab ipso concilio * Lateranensi edita, qua scilicet sub certa

Octobris Tomus II.

pœna vetuit, ne in Sabbato Majoris hebdomadæ, in quibuslibet sæcularium aut Regularium, etiam privilegiorum ecclesiis, antequam in cathedralibus seu matricibus locorum, campanæ pulsari possent; quin immo illam, utpote Papalem et patriarchalem basilicam, ab hujusmodi lege specialiter eximimus per præsentem; ita tamen ut, si illius campanas prædicta die ante illas cathedralis ecclesiæ Assisiensis pulsari contingat, aliæ in eadem civitate vel extra eam constitutæ ecclesiæ nequaquam eidem basilicæ respondere, sed a prædicta ecclesia cathedrali hac in re, ut antea, dependere teneantur.

54 Quod si ad implorandam cælestis auxilii opem publicæ preces, oblata fidelibus indulgentia, de mandato Apostolicæ Sedis, ut identidem fieri solet, per civitates atque dioceses sint indicendæ, seu Jubilæi generalis, vel particularis concessio, aut extensio, ab eadem Apostolica Sede emanaverit, relicta locorum ordinariis facultate designandi ecclesias aliquot, præter cathedralem uniuscujusque civitatis, in quibus hujusmodi preces fundendæ, seu quæ ad indulgentiam aut jubileum consequendum visitandæ sint: quod pertinet ad Assisiensem civitatem, volumus et decernimus, eandem basilicam S. Francisci, tanquam a Nobis et Romano Pontifice pro tempore existente ad prædictos effectus, una cum ipsius civitatis cathedrali ecclesia singulis vicibus expresse designatam semper haberi; dictamque facultatem ab Assisiensi episcopo seu ordinario exerceri posse dumtaxat in aliarum ecclesiarum delectu, si forte plures, duabus ecclesiis, fuerint designandæ. Cæterum ejusmodi episcopi seu ordinarii edicta, sententias, mandataque omnia, sive ad divinum cultum, sive ad cleri populique sui regimen quomodocumque spectantia, ad valvas ipsius basilicæ, seu respective in illius sacrario proponi non interdiximus; ejusdemque ordinationes atque statuta super præmissis, alioquin rite condita et lata, ibidem per eos, ad quos pertinet, observari volumus et mandamus.

55 Quod autem ad debitam erga gloriosum beati Francisci corpus fidelium venerationem fovendam, et magis magisque asserendam, fel. rec. prædecessor noster, Clemens Papa VII, per suas litteras sub annulo Piscatoris, die xviii Julii mdcxxvi ad tunc existentem Perusiam et Umbriam vicelegatum datas, quarum initium est: *ACCEPTIMUS...* singulis annis in processione solemniter die prima Augusti ab ecclesia ejusdem sancti Francisci ad aliam sanctæ Mariæ Angelorum, sive de Portiuncula, habenda, servandum decrevit; atque itidem rec. me. Prædecessor quoque noster, Urbanus Papa VIII, per similes litteras datas die xxii Martii anno mdcxliii incipientes *DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI*, perpetuo custodiendum voluit et præcepit: id ipsum nos quoque earundem præsentium tenore in posterum perpetuo servandum decernimus et jubemus.

56 Et quoniam ad venerandum ejusdem gloriosissimi Confessoris tumulum, ejusque patrocinii suffragia demerenda, atque etiam ut indulgentiæ quotidianæ compotes fiant, frequentes undique fideles ad præfatum basilicam omni tempore confluere dignoscuntur; Nos opportuna animarum salutis procurandæ subsidia augere cupientes, volumus, ut præter tres penitentiarios ibidem ex auctoritate prædicti Innocentii Papæ XII, ut supra dictum est, constitutos, tres alii ejusdem Ordinis Minorum Conventualium Fratres expresse professi, ad hujusmodi munus idonei, vitæque et moribus conspicui, per ordinarium loci examinati et approbati, a dilecto filio moderno, et pro tempore existente Ministro generali Ordinis præfati, in dicta basilica penitentiarii etiam pro tempore constituentur et deputentur; qui sic constituti et deputati, omnibus et singulis facultatibus per dictum Innocentium prædecessorem prioribus tribus penitentiariis, ut præfertur, concessis et elargitis, et in præcatis ipsius litteris, quarum initium est:

AUCTORE
C. S.

designat illam semper visitandam tempore jubilæi et precum indictarum a Pontificibus:

E

decreta super processione die 1 Augusti quotannis habenda confirmat:

F

tribus penitentiariis tres alios addit:

ACTORE
C. S.

EX INCUMBENTI, datis apud sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XI Martii MDCXCIX, latius expressis, æque et pariformiter ex concessione Nostræ, et præsentium litterarum vigore gaudeant et utantur.

concessionem
altarum pro
defunctis pri-
vilegiatorum

37 Præterea fidelium defunctorum refrigerio et salutem per opportunam spiritualis thesauri, dispensationi Nostræ concedit, erogationem amplius consulere volentes, quum in præfata basilica altare majus ecclesiæ inferioris omnipotenti Deo in honore S. Francisci dicatum, a fel. rec. prædecessore Nostro, Gregorio Papa XIII, per litteras anno Incarnationis Dominicæ MDLXXVII, pridie Idus Octobris sub plumbo editas, quarum initium est: OMNIUM SALUTI, privilegio quotidiano ac perpetuo pro defunctis decoratum exstiterit; verum experientia compertum fuerit, piis confluentium votis et elemosynarum oblationibus, quæ pro Missis ad hujusmodi altare celebrandis deferebantur, minime satisfieri posse per eum numerum Missarum, quæ singulis diebus ad illud celebrari valebant; ideoque jam pridem a piæ mem. Alexandro PP. VII concessum fuerit, ut, quæ Missæ ad illud celebrari tunc nequibant, ad alia duo altaria, in litteris super hoc editis enunciata, pari cum fidelium defunctorum suffragatione celebrari possent.

B
confirmat, eorundemque
numerum
auget:

38 Nos prædictas Gregorii prædecessoris litteras præsentium tenore etiam perpetuo confirmantes, simili motu et auctoritate statuimus, atque concedimus, ut Missæ, pro quibus ad præfatum altare celebrandis elemosynas pro tempore offerri contigerit, quæque ad idem altare re ipsa celebrari nequiverint, ad altare majus ecclesiæ superioris, ex ea videlicet parte, qua illud nequaquam Pontificium altare esse et fore, decrevimus; nec non ad tria infrascripta altaria, in inferiori ecclesia posita, nimirum ad altare sacrarum reliquiarum, et ad alterum Conceptionis beatæ Mariæ Virginis immaculatæ, et ad reliquum B. Josephi a Cupertino confessoris, libere et licite celebrari possint et valeant; ita ut earundem Missarum oneri perinde satisfiat, et satisfactum esse censeatur, ac si Missæ hujusmodi ad præfatum altare primario privilegium celebratæ forent. Præterea dictum altare majus superioris ecclesiæ, qua Pontificium est, simili privilegio decorare volentes, eadem auctoritate, Nobis a Domino tradita, concedimus, ut, quoties Missa ad altare hujusmodi, prædictorum indultorum, aliorumque forsitan deinceps specialiter concedendorum, vigore celebrabitur pro anima cujuscumque fidelis, quæ Deo in charitate conjuncta ab hac luce migraverit, anima ipsa de thesauro Ecclesiæ indulgentiam per modum suffragii consequatur, et Domini Nostri Jesu Christi, ac beatissimæ Virginis Mariæ, aliorumque omnium Sanctorum meritis suffragantibus, a purgatorii penis liberetur.

C
gravissime
vetat, sacras
reliquias, ibi-
dem servatas
distrahi:
* integer
* inviolatus-
que

39 Ut autem insignis sacrarum Reliquiarum thesaurus, qui in dicta basilica, ejusque sacrario asservatur, et magnam populorum devotionem erga sanctuarium hujusmodi merito conciliat, integrum * inviolatumque * permaneat, resque et memoriæ, quæ ad sanctum patriarcham Franciscum quoquomodo pertinent, minime disperdantur, aut pereant; Nos dilectis filiis custodi et fratribus conventus prædicti S. Francisci, nec non ipsius Ordinis Minorum Conventualium superioribus, etiam Ministro generali, pro tempore existentibus, sub excommunicationis sententia, eo ipso incurrenda, cujus absolutionem, præterquam pro iis, qui in mortis articulo constituti fuerint, Nobis et successoribus Nostris, Romanis Pontificibus, pro tempore existentibus, reservamus; nec non remotionis ab eorum respective officis, aliisque arbitrio Nostro et successorum prædictorum infligendis penis, per præsentem expresse interdiximus, et prohibemus, ne quavis causa et occasione, absque nostra et successorum Nostrorum prædictorum licentia, in scriptis tradenda, particulam aliquam Reliquiarum, sive ad dictum S. Franciscum quomodolibet pertinentium, sive aliarum, quæ in

dicta basilica illiusque sacrario asservantur, extrahere, dividere, et aliis concedere ac donare, aut pro se retinere audeant se præsumant.

60 Præterea de ejusdem basilicæ decore ac libertate plurimum, ut par est, solliciti simili auctoritate ac tenore prædictis custodi ac fratribus, et aliis quibusvis, etiam superioribus et Ministro generali præfatis, præcipimus et districte prohibemus, ne jus patronatus alicujus altaris aut capellæ, in eadem basilica existentis, neve locum ad sepulturam ædificandam, seu scamnum, vel sedile, aut aræ situm ad illud collocandum, aut retinendum intra eandem basilicam, cuilibet personæ, etiam specificæ et individua mentione dignæ, aut familiæ, seu virorum, aut mulierum cœtui, congregationi, aut universitati, inconsulto Romano Pontifice pro tempore existente, nec nisi facultate ab eo in scriptis pariter obtenta, in posterum concedant; et quidquid contra hujus præcepti Nostri famam * per eos fieri aut attentari contigerit, ex nunc irritum et inane decernimus. Quæ vero scamna aut sedilia jam nunc ex legitimis iuribus in eadem basilica existere, seu certis in locis intra eandem retineri solere dignoscuntur, volumus et jubemus, ut omnia ad æqualem mensuram et formam reducantur, sublatis gradibus et suppedaneis quibuscumque, atque ita per basilicæ spatia collocentur, ut non deformitatem, sed potius decorem illi afferant et ornatum. Per hæc autem ullius personæ, familiæ aut universitatis asserta jura, sive patronatus in ejusdem basilicæ altaria et capellas, sive habendi sepulturas intra eandem, aut scamna, aut sedilia ibidem retinendi, nisi quatenus legitimis et sufficientibus titulis aut consuetudinibus fulciantur, approbare non intendimus.

pro decore et
ornatu basili-
cæ varia ordi-
nat:

* formam

E

61 Externas quoque porticus et arcem præforibus utriusque ecclesiæ, tam superioris, quam inferioris, nec non adnexi conventus, in longum latumque protensam usque ad locum, qui dicitur LA CORDONATA, et ad FOSSAM, SANCTE MARGARITÆ nuncupatam, non solum ab omni molestia et perturbatione liberat et immunes pro Nostræ et Apostolicæ Sedis reverentia servari volumus et præcipimus; verum etiam Ecclesiasticæ localis immunitatis iuribus gaudere concedimus, et earundem præsentium tenore decernimus; ampliantes quoad * fel. rec. prædecessoris Nostri, Benedicti Papæ XIII, concessionem, in schedula Motus proprii die XX Decembris MDCXXVI ab ipso signata, latius expressam, eamdemque nihilominus in reliquis ejus partibus confirmantes; ac decernentes, tam prædecessorum nostrorum Gregorii XIV, ejusdemque Benedicti XIII ac Clementis XII, Apostolicas constitutiones super immunitate locali, quam Nostram anno Incarnationis Dominicæ MDCCLXXXIX, Idibus Martii, Pontificatus Nostri anno X, editam, quæ incipit: OFFICIUM NOSTRI RATIO, in occurrentibus casibus servandas et exequendas esse. Nos enim venerabili fratri, moderno et pro tempore existenti, episcopo Assisiensi omnes ad id necessarias et opportunas facultates iisdem auctoritate et tenore perpetuo tribuimus et elargimur.

immunitatem
localem, alias
concessam,
extendit:

* an quoad
hoc?

F

62 Porro quum alias memoratus prædecessor Noster, Sixtus Papa IV, conservationi structurarum ejusdem basilicæ et domus adnexæ, ac etiam augmento divini cultus, et sustentationi majoris numeri fratrum ad illud in ea exercendum a prima erectione deputatorum, prospicere volens, per suas Apostolicas litteras sub plumbo datas Assisii anno Incarnationis Dominicæ MDCCLXXVI, octavo Kalendas Septembris, incipientes: VENERABLEM, in monasterio olim existente sancti Nicolai de Campo-longo Ordinis sancti Benedicti, Assisiensis diocesis, abbatialem dignitatem et Ordinem prædictum, ac nomen ipsum et titulum monasterii suppresserit et extinxerit, illiusque structuras, ædificia ac bona omnia, ac etiam deinde per alias similes litteras datas Romæ apud sanctum Petrum anno

monasterii
Campi-longi et
beneficiorum
unionem

A anno Incarnationis Dominicæ MCCCLXXVIII. quarto Nonas Februarii, quarum initium est: APPLICAVIMUS, omnia et singula beneficia ecclesiastica cum cura et sine cura, olim ad collationem abbatis dicti suppressi monasterii, cum conventu ejusdem monasterii, vel sine, spectantia et pertinentia, eorumque fructus, redditus, et proventus, sacristiæ domus ejusdem sancti Francisci pro supportatione onerum fabricæ hujusmodi, et fratrum in decenti numero ibidem sustentatione, perpetuo applicaverit, appropriaverit, univerit et incorporaverit, ita ut liceret custodi et fratribus prædictæ domus, pro tempore existentibus, hujusmodi beneficiis, eorumque ecclesiis, cappellis et altaribus per aliquem etiam eisdem Ordinis professorem, ad eorum nutum amovibilem, in divinis deserviri facere, ac onera ipsis adnexa, et alias personis eadem pro tempore obtinentibus incumbentia, etiam in ministracione Sacramentorum, perferre et adimplere.

basilicæ et conventui confirmat etc.:

65 Nos hujusmodi applicationem et unionem, ad effectum præmissum, novæ confirmationis Nostræ munimine roboramus, ac insuper inductam a multo jam tempore et actu, ut accepimus, vigentem consuetudinem, ut scilicet ad exercitium curæ animarum in quatuor parochialibus, videlicet in una sancti Petri Castri Paradisi nuncupat., ac in alia sancti Joannis Baptistæ Castri Podii Superioris, ac in altera ejusdem sancti Joannis Baptistæ Castri Plebis, et in reliqua sancti Laurentii Castri Porciani, nec non in ecclesia sanctæ Mariæ de Gualdo nuncupat., mox dictæ parochialis sancti Laurentii subsidiaria, ecclesiis, olim a prædicto monasterio dependentibus, totidem presbyteri sæculares in illarum vicarios curatos pro tempore a prædictæ domus custode et fratribus amovibiliter deputentur, præsentium tenore approbamus, et in posterum quoque servari concedimus, mandantes, ut omnes et singuli vicarii curati hujusmodi præter assistentiam et obsequium ecclesiæ cathedrali Assisiensi in consuetis functionibus et processionibus ab ipsis præstandum, supplicationi etiam, in Dominica infra Octavam solemnitas Corporis Christi ab eadem basilica S. Francisci quotannis celebrandæ, in loco ipsis in præfato Cæremionali assignato, interesse teneantur.

commendat prædictarum ecclesiarum conservacionem, ornatumque, et divinum in iisdem cultum.

64 Cæterum sæpediti conventus custodi et fratribus, ac etiam præfati Ordinis Ministro generali, pro tempore existentibus, harum serie injungimus, et enixe commendamus, ut ipsi tam prædictarum, ac etiam sanctæ Margaritæ intra Assisensem civitatem, parochialium, quam aliarum ab eodem conventu quacumque ratione dependentium, videlicet dicti sancti Nicolai de Campo-longo, et sancti Francisci Parvuli nuncupati intra Assisium, ac sanctæ Mariæ conventus Rivitorti, nec non sancti Joannis Baptistæ prope eundem Rivumortum, ejusdemque sanctæ Mariæ apud castrum Rocchicciolæ, ejusdem Assisiensis diocesis, et alterius sancti Joannis Baptistæ extra muros castri Turris Allinæ, diocesis Urbevetanæ, ecclesiarum conservacioni, ac in eis sacrarum supplicetium mantentioni diligenter et sedulo incumbant.

sex ecclesiis prædictis concedit singula altaria privilegiata pro defunctis.

65 Denique iisdem custodi et fratribus, in iis præsertim, quæ ad animarum salutem referuntur, uberius gratificari, dictasque sanctæ Margaritæ in civitate Assisiensi, et sancti Petri Castri Paradisi, et sancti Joannis Baptistæ Castri Podii Superioris, ac aliam ejusdem S. Joannis Baptistæ Castri Plebis, nec non S. Laurentii Castri Porciani, parochiales, ac etiam præfatham sanctæ Mariæ de Gualdo dictæ Assisien. diocesis ecclesias, a præfato conventu ratione unionis a dicto Sixto Papa IV, ut præfertur, factæ dependentes, speciali pro animabus in purgatorio existentibus privilegio illustrare volentes, auctoritate Nobis a Domino tradita, ac de omnipotentis Dei misericordia, et beatorum Petri et Pauli, apostolorum ejus, auctoritate confisi, ut, quum die Commemorationis omnium fidelium defunctorum,

ac singulis diebus infra illius Octavam, ac feria sexta cujuslibet hebdomadæ sacerdos aliquis sæcularis, vel cujusvis Ordinis, Congregationis, seu instituti Regularis, Missam Defunctorum pro anima cujuscumque Christianifidelis, quæ Deo in charitate conjuncta ab hac luce migraverit, ad altare majus dictarum sex ecclesiarum celebrabit, anima ipsa de thesauro Ecclesiæ per modum suffragii indulgentiam consequatur; ita ut ejusdem Domini Nostri Jesu Christi, ac beatissimæ Virginis Mariæ, Sanctorumque omnium meritis sibi suffragantibus, a purgatorii pœnis liberetur, in perpetuum concedimus et indulgemus. Cujus quidem concessionis in singulis ecclesiis hujusmodi monumentum lapideum publico aspectui apponi volumus et mandamus.

AUCTORE
C. S.

66 Decernentes, præsentibus Nostras litteras, etiam ex eo, quod, quicumque in præmissis interesse habentes, vel habere prætendentes, ad hoc vocati et auditi non fuerint, aut ex alia quavis causa de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostræ, vel quovis alio defectu notari, vel impugnari, suspendi, restringi, limitari, vel eis in aliquo derogari, nullatenus unquam posse; easque omnino sub quibusvis contrariis constitutionibus, revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, modificationibus, decretis vel declarationibus, etiam motu, scientia et potestatis plenitudine similibus, ac etiam consistorialiter, aut alias quocumque, et quibusvis de causis, etiam pro tempore factis, minime comprehendere, sed ab illis semper exceptas, et quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, ac de novo concessas, semperque et perpetuo validas, firmas et efficaces esse, et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab omnibus, ad quos spectat, et spectabit quomodolibet in futurum, perpetuo et inviolabiliter observari, ac prædictæ basilicæ et præfati respective conventus custodi et fratribus, nunc et pro tempore existentibus, ac ecclesiis prædictis, aliisque ecclesiis et personis, quarum favorem eadem præsentibus quomodolibet concernunt, perpetuis futuris temporibus plenissime suffragari debere; eosdemque super præmissis omnibus et singulis per quoscumque quavis auctoritate quomodolibet molestari, perturbari, inquietari, vel impediri, neque ad probationem, seu verificationem quorumcumque in eisdem præsentibus litteris narratorum, ullatenus unquam teneri, nec ad id in judicio, vel extra, cogi vel compelli posse; sicque in præmissis omnibus censi, ac ita per quoscumque judices ordinarios, vel delegatos, quavis auctoritate et potestate fungentes, etiam causarum palatii Apostolici auditores, ac sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam de latere legatos, vicelegatos, dictæque Sedis nuncios, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter judicandi et interpretandi facultate et auctoritate, judicari et definiri debere; ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula pro præmissorum firmitate:

E

F

67 Quocirca dilectis filiis Nostris Henrico Benedicto Mariæ Clementi, basilicæ sanctorum duodecim Apostolorum prædictæ sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbytero Cardinali, duci Eboracensi nuncupato, ac Vincentio Tituli sanctorum Marcellini et Petri, ejusdem sanctæ Romanæ Ecclesiæ etiam presbytero Cardinali, Malvetio nuncupato, eorumque in basilica et titulo hujusmodi Cardinalibus successoribus, nec non dilecto etiam filio moderno, et pro tempore existenti causarum curiæ cameræ Apostolicæ generali auditori, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, ipsas præsentibus litteras, et in eis contenta quæcumque, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte pro tempore existentis custodis dicti conventus fuerint requisiti, solemniter publicantes, eique in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant

Deputatio judicum assistentiam et executionem.

AUCTORE
C. S.

faciant auctoritate Nostra easdem, et in eis contenta hujusmodi, ab omnibus, ad quos spectat, et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, dictamque basilicam, ac ipsius conventus custodem, et fratres, aliasque ecclesias prædictas, illis omnibus et singulis pacifice frui et gaudere; non permittentes eos, vel quempiam ex ipsis, desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari, perturbari vel inquietari: contradictores quoslibet et rebelles, cujuscumque status, gradus, ordinis, dignitatis vel præminentiae fuerint, per sententias, censuras et penas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo; ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, et penas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio
contrariis.

68 Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostra, et cancellariæ Apostolicæ regula de jure quæsitio non tollendo, et Bonifacii octavi etiam prædecessoris Nostri, qua cavetur, ne quis extra suam civitatem vel diocesim ad iudicium evocetur, seu ne iudices a Sede Apostolica prædicta deputati extra civitatem vel diocesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis B vices suas committere audeant vel præsumant, et in concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dictas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur, nec non præmissis aliisque Apostolicis aliorum quorumcumque Romanorum Pontificum, pariter prædecessorum Nostrorum, ac etiam in synodalibus, provincialibus et universalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non majoris ecclesiæ et civitatis Assisiensis, dictique Ordinis Minorum sancti Francisci, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus: privilegiis quoque, indultis, et litteris Apostolicis, quibusvis personis, civitatibus, et locis per quoscumque Romanos Pontifices, Prædecessores Nostros, Sedemque prædictam, nec non quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, nec non irritantibus et aliis decretis, in genere, vel in specie, etiam motu, scientia et potestatis plenitudine similibus, etiam iteratis et multiplicatis vicibus concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus, specialibus, specifica, expressa et individua, non autem C per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quavis alia expressio habenda, vel aliqua alia forma ad hoc servanda foret, eorum tenores, præsentibus pro sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad effectum validitatis et perpetuæ firmitatis præmissorum omnium et singulorum, hac vice dumtaxat harum serie specialiter et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter aut divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint, nisi per litteras Apostolicas facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Fides habenda
transumptis

69 Ad hoc autem, ut præsentis Nostræ litteræ amplius innotescant, et de eis fides commode fieri possit; volumus, quod ipsarum transumptis, etiam impressis, manu cancellarii seu archivista dicti conventus, seu cujusvis notarii publici subscriptis, ac sigillo ejusdem conventus, vel alicujus personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ, munitis, eadem prorsus ubique fides in iudicio et extra illud adhibeatur, quæ iisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio per-
tinet.

70 Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostræ approbationis, confirmationis, constitutionis, erectionis, interdicti, prohibitionis, statuti, concessionis, indulti, mandati, decreti,

derogationis et voluntatis infringere, vel ei ausu D temerario contraire: si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli, apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem anno Incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo quinquagesimo quarto, octavo Calendas Aprilis, Pontificatus Nostri anno quattodecimo.

D. Card. Passioneus.

J. Card. Pro-Datarius.

Visa

De Curia J. C. Boschi

J. B. Eugenius.

Loco ✕ plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 6 Aprilis 1734.

§ V. Præcipuæ S. Francisci ecclesiæ prope et intra civitatem Assisiensem: mons sacer Alvernus, in quo illi sacra stigmata collata fuerunt.

D De altera S. Francisci sacra æde, prope Assisium pariter sita, sanctæ Mariæ Angelorum, ac notiori vocabulo sanctæ Mariæ in Portiuncula, de Portiuncula, ac Portiunculæ appellata, erebram mentionem faciunt Vitæ superius editæ, et nos fecimus in Commentario prævio. Hanc, ut ibidem vidimus, Vir sanctissimus inter primordia sanctioris vitæ suæ collectis elemosynis, suaque opera ac sudore restauravit; in hac initium dedit suo Ordini Fratrum Minorum, Ordinique pauperum dominarum, quas Clarissas nunc vocamus; hanc præ omnibus orbis terrarum ecclesiis, dum vixit, amavit, ac sui instituti sectatoribus commendavit; apud hanc mori voluit. Addunt aliqui, in hac quoque ex supra illius voluntate cor ac intestina ejusdem sercari; quod alii negant, uti in Analectis infra pluribus dicitur. Erat autem sacra hæc adicula angusta, humilis ac pauperula, sed nimirum hoc ipso pauperi humilique Francisco charior, maxime cum eandem et gloriosæ Virginis Mariæ titulus et celestium visionum frequentia plurimum commendarent.

E
Præ reliquis
adamata
S. Francisci
adicula Por-
tunculana

72 Reverendus pater Mathias Grouwels, Ordinis Fratr. Minor. Recollectorum S. Theologiæ lector jubilatus, et provinciæ Germaniæ Inferioris defensor, in Historia critica Indulgentiæ Portiunculanæ, anno 1721 Antverpiæ edita, parte II, cap. 1 hæc loci notitiam tradit: Sacellum Portiunculæ (ut scribit Octavius episcopus Assisiensis Tract. de Indulgentia Portiunculæ) in vallis Spoletanæ partibus, non longe extra muros civitatis Assisii anno Christi DXXXI ædificatum est devotione ac labore quatuor eremitarum, qui ex Palæstina venerant in Italiam, ibique pedem fixerant. Ad hujus etiam fabricam concurrerit per elemosynas populus Assisinus, eoque perfecto, vocatum est SACELLUM B. MARIE DE JOSAPHAT propter quasdam reliquias, quas præfati eremita secum tulerant ex Valle Josaphat, et eidem sacello concesserant. Postea ob parvilitatem suam appellatum est SACELLUM DE PORTIUNCULA, atque etiam B. MARIE ANGELORUM. Elapsis autem aliquot annis, eremita inde discesserunt in Æmiliam, ac deinde eundem locum B. Benedictus abbas obtinuit sub annum DXXI. Et sic ad Benedictinos de Monte Subasio pervenit. Ignotum mihi est, quibus monumentis usus fuerit illustrissimus Octavius ad hæc asserenda; sed certiora mihi sunt, quæ sequuntur.

erigo et noti-
tia,

75 Subditur hic, S. Franciscum hanc adiculam quam Sanctus fæde neglectam, post reparatas SS. Damiani et apostoli Petri ecclesias, restaurasse, ac demum a Montis Subasii abbate sibi suisque accepisse ea lege, ut, si quando Deus eorum Ordinem amplificasset, domus hæc totius Ordinis mater et caput haberetur; et cetera, quæ in Commentario prævio explicavimus. At de loco

A loco ipso ibidem hæc subiungit laudatus Grouvelus : S. Franciscus, procurantibus benefactoribus, pauperulum conventum ædificavit apud S. Mariam de Portiuncula. Unde refert S. Bonaventura, cap. 8 et 10, quod sanctus Pater ibi cellam habuerit, in qua et episcopus Assisiensis Sanctum orantem conspexit. Postea novus conventus adjectus est cum nova ecclesia. Ut autem lector ideam quamdam habeat ecclesiæ Portiunculæ veteris et novæ, delineationem utriusque appono. Tum illam exhibet, quam ego chalcographo nostro imitandam dedi, atque hic post num. 73 pariter curioso lectori exhibeo.

datur ex
Opusculo R.
P. Grouvelii

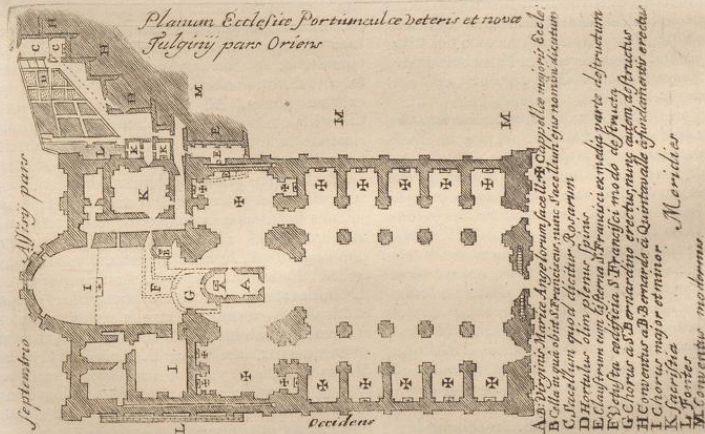
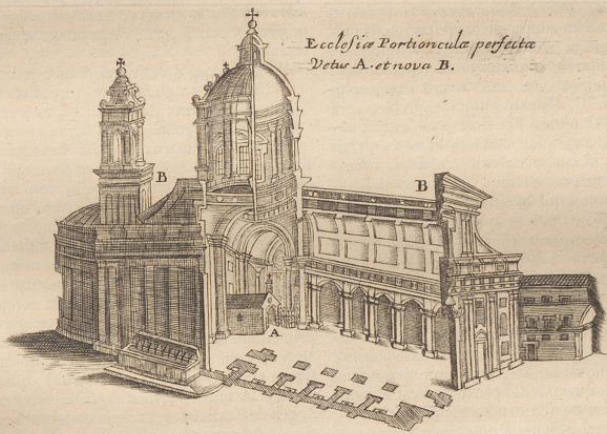
74 Pergit Grouvelus : Sacellum, in quo Christus Indulgentias dedit, quodque hora circiter media distat Assisio, ædificatum est ex subalbo impolito lapide. In latitudine habet pedes circiter septemdecim : in longitudine triginta septem. Supra frontispicium parva est turris altitudinis octo pedum. Parietes laterales in altitudine habent septemdecim pedes. Fornix est figuræ ferme ovalis. Parietis interior, tam ex vetustate, quam devoto populi contactu multum detritus, donariis argenteis, aliisque devotionis argumentis est ornatus. Altare cancellis ferreis artificiose fabricatis separatim conspicitur. In pariete ad cornu Evangelii fenestra B est. Porta, per quam sacellum a parte interiori ingredimur lucerati indulgentias, habet latitudinem novem pedum; illa autem, per quam ad cornu Epistolæ egredimur, habet in latitudine octo pedes. Est et altera porta minor in parte posteriori sa-

celli, per quam sacerdos Sacrum solemne, celebraturus cum ministris altare accedit.

75 Inferior altaris pictura Annunciationem, ab archangelo Gabriele Deiparæ factam, repræsentat, quæ a B. Francisci temporibus in eodem sacello fuisse refertur. Hæc autem pictura, lamina argentea malleo ducta, est, faciebus beatæ Virginis et archangeli exceptis, jam totaliter tecta. Retro hoc sacellum a cornu Epistolæ circiter triginta tres pedes versus chorum cella conspicitur, in qua beatus pater noster Franciscus habitavit, et mortuus est iv Octobris anno mcccxxvi. Hanc cellam templum majus jam superædificatum complectitur, extra cujus parietes, at intra conventus limites, exstat sacellum, quod olim spelunca erat, ad quam B. Franciscus plurimum orandi causa se conferebat, et in qua tentatio carnalis eum adeo apprehendit, ut inde exiens, antequam Indulgentiam a Christo accepisset, nudum se in vepres et spinas projecisset. Istæ in rosetum pulcherrimum deinde mutatae rosas et ramulos sine spinis producunt; si tamen in locis aliis transplantentur, spinas, quibus in loco Portiunculæ carent, generare dicuntur. Folia hujus roseti usque in hodiernum diem ab una parte adhuc rubra et quasi guttis sanguineis conspersa apparent; sicut hiscemet oculis vidi.

Hæc Grouvelus : verum quæ de vepribus in rosetum conversis, causaque rubearum macularum refert, utinam in Vitis, quas edidi, legerentur. Vide dicenda in Dissertatione de Indulgentia Portiunculana.

AUCTORE
C. S.
de Indulgentia
ejusdem
loci.

AUCTORE
C. S.
Super hanc
ædiculam ec-
clesiæ construc-
tæ notitia.

76 Sacello Portiunculæ jam descripto elemo-
synis principum ab anno MDLIX superædificata est
prægrandis ecclesia, in cuius medio pulcherrima
exurgit laterna, sub qua idem sacellum adhuc illæ-
sum perseverat, quemadmodum Lauretanum in
sua. Priusquam progredimur, paucis observo, ejus-
dem ecclesiæ primordia decennio serius statui in
Apologia pro Fratribus Minoribus a Marczie et
Warronateburg edita, in cuius tom. III, pag. 151
verbis Italicis sic legitur: Anno MDLIX, die XXV
Martii posita fuere fundamenta magnæ ecclesiæ
S. Mariæ Angelorum juxta Assisium. Hæc ibi: an
rectius, haud equidem scio. Subjicit deinde laudatus
Grouvelus: Ecclesia illa prægrandis habet in lon-
gitudine passus quadringentos, in latitudine cen-
tum triginta duos. Ita auctores, qui sacellum Por-
tiunculæ visitorunt, testantur, partim P. Fremaut,
partim alii ex patribus nostris peregrini recentio-
res, ex quorum scriptis hæc fideliter collegi. Ha-
ctenus laudatus apologistæ Indulgentiæ Portiuncu-
læ Grouvelus. De celeberrimis indulgentiis ibidem
lucrandis, numerosique populi propterea illuc con-
fluxu vide dicenda in Analectis.

Due aliæ
S. Francis-
ci sacra ædis
Assisii

77 Sunt et Assisii duæ aliæ ecclesiæ S. Francis-
ci memorie sacræ, una scilicet, qui Franciscus Par-
vulus appellatur, quod stabulum fuisse dicitur, in
quo ille natus sit: vide dicta in Commentario præ-
vio § 5; altera, quæ ex paterna ejusdem domo in
ecclesiam conversa fuit. Supra laudatus Marczieus
aut Warronateburgus tom. III, pag. 151 inter
annos 1615 et 1617 postremæ sic meminit, sed ser-
mone Italico: Cum in Italiam venisset (R. P. An-
tonius de Treio, Ordinis Minorum vicarius genera-
lis) vidit tum etiam superesse in civitate Assisiensi
paternam domum sancti patriarchæ Francis-
ci, eamque ab aliis Religiosis sollicite desideratam
procuratamque; et ipse cum favore et elemo-
synis Philippi III, Hispaniarum monarchæ, eam
comparavit obtinuitque Religiosis suis, qui in ead-
em stabiliti fuere diplomate Pauli V; ac voluit, ut
converteretur in ecclesiam cum commodo domici-
lio, et traderetur Fratribus Minoribus strictissi-
mæ observantiæ, qui eam hodieque tenent cum
omni decore, justo numero incolentes.

Intra civita-
tem; tertia
prope ead-
dem.

78 Eiusdem mentionem etiam fecit Waddingus in
Apparatu ad Annales Minorum § 3, num. 26, ubi
occasione carceris domestici, in quo durus pater
sanctum Filium suum initio conversionis illius ali-
quantulum detinuit, hæc scripsit: Vidi ego, non
absque pietate, angulum ipsum, obscurum et ter-
trum, quo sub scala ædificii arcta clausus est custo-
dia; servaturque ad hujus pii Mancipii memoriam
in ipsa ecclesia, quæ noviter constructa est in ædi-
bus paternis, absque ulla structuræ injuria vel ele-
gantis ædificii deformitate. Præterea prope eandem
civitatem in loco, qui Rivus Tortus vel Rigus-Tortus
dicitur, est ecclesia cum conventu Fratrum Minorum
Conventualium, indigenis San Francisco del Rivo-
torto appellata. Atque hæc de S. Francis-
ci ecclesiis intra et prope civitatem illius patriam ædificatis
annotanda reperi.

Montis Alver-
ni, in quo San-
ctus sacra
stigmata ac-
cepit

79 Progrediamur hinc ad Apenninum montem,
qua parte hic dominium Florentinum inter ac Ecce-
siasticum statum, haud procul a Burgo Sancti Se-
puleri interjacet. Ibi visitur Mons Alvernus, in quo
S. Franciscum biennio ante obitum suum quinque
sacris Christi stigmatibus mirabiliter insignitum
fuisse, probavi in Commentario prævio § 25 et duo-
bus sequentibus. Ab hoc tanto prodigio mons ille cele-
britatem suam merito accepit, et in hoc usque tempus
servat. Aliquam loci notitiam dedi ibidem; amplam
vero ejusdem descriptionem et quasi brevem historiam
exhibet illustrissimus Franciscus Gonzaga in Pro-
vincia Tusciæ, conventu 17, ex eoque Waddingus
in Annalibus ad annum 1215; mihi pauca ad
S. Francis-
ci venerationem spectantia ex ipsis anno-
tasse suffecerit. Montem hunc comes Orlandus Catha-
nius, vallis Casentinæ dominus, S. Francisco, dum
hic viveret, illiusque Fratribus habitandum concessit
(quod Waddingus anno 1215 innecti) huncque in

finem ecclesiam parvulam, S. Mariæ de Angelis sa-
eram in eo extruxit, quæ Antiquior vocatur, pri-
mamque suam structuram servat. Nam religioni
ducunt eam mutare, quod credant, eandem a
S. Francisco, prout a sanctissima Dei Genitrice
sanctisque Joanne Baptista ac Evangelista didice-
rat, ordinatam fuisse; tresque ejusdem loci guardia-
nos sibi succedentes male perisse, quia illam mutare
tentaverant.

80 Adstruenda tamen postea propter adventan-
tium fidelium numerum fuit ecclesia, quam Wad-
dingus anno 1260, jubente Alexandro IV summo
Pontifice, consecratam fuisse, ait, a septem episco-
pis, ab iisque etiam totum montem benedictum. Inter
alia visitur in eodem sacellum, ubi dicitur fuisse
prima in eo monte cella S. Francis-
ci, in eoque ostenditur quadratus lapis crate ferrea tectus, in quo ille
sæpius refectionem sumpsisse traditur. Est et aliud
sacellum Sanctæ Crucis dictum, ubi secundum ejus-
dem Sancti cellulam fuisse, asserunt, sacrague stig-
mata eidem impressa; cujus rei simul ac fundatoris
sacelli memoriam incisa ibidem hæc inscriptio con-
servat: Anno Domini MCLXIV feria quinta post
festum Assumptionis gloriosæ Virginis Mariæ comes
Simon, filius illustris Viri, comitis Guidonis, Dei
gratia in Tuscia Palatinus, fecit fundari istud ora-
torium ad honorem S. Francis-
ci, ut ipse, cui in loco isto Seraph apparuit sub anno MCCCXIV infra
Octavas Nativitatis ejusdem Virginis, et corpori
ejus impressit stigmata Jesu Christi, consignet eum
gratia Spiritus sancti. Ita apud Waddingum: nam
apud illustrissimum Gonzagam pro anno MCCCXIV
non recte legitur MCCCXV. Apud utrumque additur,
in ejusdem sacelli fornice sequentes crassæ Minervæ
versus legi:

ecclesia, sacra
ædicula, locus
collatorum
stigmatum

His quondam divi Francis-
ci hæc cella secunda
Extitit in scopulis, nunc vero dicta Ducis

Hic quater arcta decem illi * dies jejunia solvit
Ordinis angelici ductus honore sacri.

81 Porro construxerat sibi beatissimus pater
Franciscus (ita pergit ibidem ex Gonzaga Wad-
dingus) non longe ab hoc ipso sacello, dum adhuc intra
cellæ limites teneretur, sub protera quadam fago
oratorium, in quo integras, noctes consumere
assueverat. Ad hoc igitur in festo Exaltationis san-
ctæ Crucis paululum ante auroram orationis ergo
perrecturus, maxima luce circumfusum in ipso
medio itinere Christum Dominum in Seraph specie
ex aere sibi apparentem, atque sacra stigmata im-
primenter vidit. Fratres vero, ne locus tanto mys-
terio dignus mortalium pedibus tereretur; ipsum
ferrea crate contegendum curarunt; quam tamen
perdevota quadam femina Elizabetha cujusdam
Angeli de Baldis uxor, honoris causa inde amoveri,
atque aliam omnino aneam anno Domini MXXXVI
sibi * subrogari fecit. Nec facile populorum
sacrorum stigmatum sacellum, quod et comes Si-
mon (de quo supra) elegantissime exornandum
curavit, et in quo quinque lampades perpetuo
lucent, devotio ob sacra stigmata ibidem recepta
exprimi posset. Ad ipsum siquidem perpetuo
Christi fideles sua vota persoluturi conflunt,
plurimæque inde beneficia a Deo Opt. Max. meritis
tanti Patris referunt.

magna in
veneratione
habitus

* i. e. eidem
crati

82 Adauget præterea hujusmodi devotionem
vespertinus (ut prædiximus) fratrum accessus, qui
singulis noctibus a Completorio perdevotas quas-
dam antiphonas in beatæ Virginis Mariæ, sancto-
rum angelorum, Joannis Baptistæ, Joannis Evan-
gelistæ, Hieronymi atque B. Francis-
ci honorem ibidem devotissime decantant; præsertim eam, quæ
ab his verbis exorditur: CELORUM CANDOR SPLENDIT;
et illam, quæ ab his verbis auspicatur: CRUCIS HIC
APPARET HOSTIA: nempe quæ in Breviario Fratrum
Minorum leguntur in festo impressionis sacrorum
stigmatum, prima in primis vespers ad Magnificat,
altera item ad Magnificat in secundis. De quotidiano
Fratrum ad sacellum istud accessu ibidem ex Gon-
zaga præmiserat ista: Ut primum hic locus (mons
Alvernus) ab Eugenio quarto Pont. Max. Obser-
vanti

A vanti familiæ... collatus extitit... statutum, idque consulto a patribus fuit, ut singulis diebus res divina in sacrorum stigmatum sacello ab uno sacerdotum fieret; utque singulis quoque diebus vespertino tempore omnes simul hujus loci Fratres processionaliter ad idem sacellum gloriosissimæ Virginis nocturnum (hunc BENEDICTAM vocant) alta voce persolventes pergerent.

divinitus, ut fertur, probata; Sancti lectus an dictam?

85 Quod quidem eidem Virgini gloriosæ gratissimum extitit: nam semel ex altissima quadam fago, inter ædiculam divi Antonii abbatis dicatam *, atque illam, quæ CARDINALIS dicitur, surrigente, Religiosos eo tendentes benedicere visa est. Cumque præfata processio ex nimia nivium multitudine quodam die a fratribus prætermissa fuisset, plura diversi generis animalia a veteri ecclesia ad præfatum sacellum usque hina et hina ad processionis instar procedere sequenti nocte visa sunt. Quod cum fratres rescivissent, hujuscemodi processionem perpetuo habendam, licet tempestas magis magisque sæviret, firmissime statuerunt. Qua etiam de causa Clemens VII Pont. Max. singulis fratribus, qui ei intersunt, plenariam omnium peccatorum indulgentiam viva vocis oraculo concessit. Rursum ibidem num. 44 ex eodem illustrissimo Gonzaga sic narrat Waddingus: Substat sacello S. Antonii abbatis secretum beati patris Francisci oratorium, in quo semotus ab aliis orare solitus erat. Huic hæret locus, B. FRANCISCI LECTULUS vulgo appellatus, eo quod super eum defatigata ex continua genuflexione atque oratione membra necessario somno aliquando refecerit.

miraculo clarus et sacello superæstructo inclusus.

84 Hunc illustrissimus Petrus Joannis Pauli de Ursinis cum omnium membrorum contractionem ex gravissima infirmitate incurrisset, felici eventu sequenti, in sacellum divo Antonio abbati sacrum anno Dominicæ Incarnationis MCCCXI erexit. Cum enim is heros (ut prædiximus) omnino contractus propriorum membrorum usum amisisset, omniaque necessaria remedia, sed humana, recipiendæ sanitati præstinæ adhibuisset, nec eam assecutus esset, ad hunc sacrum Alvernæ montem ex maxima, qua B. Franciscum prosequabatur, devotione deferri, atque per cuncta loca, in quibus beatus item Pater aliquando substitisset, circumferri voluit, ac tandem ad hoc oratorium delatus atque præfatus in lectulo declinatus, post præmissam orationem voti compos effectus est. Quam ob rem, ne aliquando a tanto Patre ingratitude argueretur, præmemoratum S. Antonii sacellum ibidem propriis sumptibus ædificari, atque sequentes litteras cum gentilitii propriæ familiæ insigniis ejus portæ incidi curavit: « Hoc opus fieri fecit Petrus C Joannis Pauli de Ursinis, de Urbe, olim capitaneus generalis populi Florentini. » Mitto alia, quæ apud laudatum Waddingum de sacris montis ædiculis, fautoribus, privilegiis ac principum ad eundem accessu legi possunt, solumque hic subjungo topographicam ejusdem descriptionem, quam idem Annalista ad annum 1260 num. 31 post narratam novæ ecclesiæ dedicationem, eo anno solemnissime factam, dedit.

Ejusdem montis situs

83 Consecrationem hanc (inquit) jam superius indicavimus tomo primo, et graviora quæque retulimus hujus montis privilegia; situs et topographiæ ampliorem descriptionem, non adeo nobis tunc exploratam, nec visam, in hunc locum distulimus. Exteris rem gratam nos præstituros putamus, dum eam hic subjunxerimus. Per agrum Florentinum et diocesim Aretinam inter Tyberim et Arnun, notissima flumina, ad Meridiem et Occiduum se extendunt, dilatatis fimbriis, gemini colles, ab Appenninis Alpibus prodeuntes. Super hos exurgit mons frondosus et frugifer, qui ab Oriente versus Tyberim ascensum habet septem milliaria; ab Occidente versus fluviolum Corsalonis, radices montis alluentem, trium milliaria. Super hujus montis juga consurgit alius, etsi totus lapideus, valde tamen pulcher et amœnus, virentibus arboribus ornate confertus, qui super omnes mon-

tes et colles circumvicinos caput alius extulit, ALVERNÆ cognomen sortitus...

DUCTOR C. S.

86 Figuram habet quadrangularem: primus angulus vergit ad Meridiem, ex quo descendit æquali proportione per duo milliaria, quasi quædam terræ lingua, ad cujus medium situm est castrum pii illius herois Orlandi, qui montem hunc Francisco donavit. Secundus angulus respicit ad Occidentem, super quem monticulus delectabilis exurgit, ecclesia stigmatum superior. Priores hi anguli non adeo ab invicem distant. et inferiores sunt aliis. Tertius angulus respicit ad Septentrionem, et distat ab angulo secundo mille passus. Suum etiam habet monticulum, PENNA PARVA dictum. Quartus Orientalis est, a tertio distans per quingentos passus: inter utrumque via media occurrit collis altior cæteris, PENNA MAJOR nuncupatus, in cujus cacumine erecta crux molis ponderosæ. Ab hoc ad primum angulum semper descenditur per integrum milliare. In spatio medio inter quatuor angulos numerantur duodecim monticuli juxta numerum duodecim Apostolorum Christi, cujus passio (id est memoria passionis illius per impressionem quinque stigmatum) in eo monte erat renovanda.

exponitur ex Waddingo:

87 Ingressum vel ascensum habet unum per ostium dumtaxat; a tribus enim lateribus abrupta habet præcipitia: a quarto, quod est inter primum et quartum angulum, decurrunt aquæ omnes in vallibus duodecim monticulorum congregatæ. In ascensu a parte Occidentali, emensis ter mille passibus, occurrit primo fons B. Francisci, a frequenti potu et sessione ejusdem ita cognominatus; deinde versus Orientem vergitur ad hortos Fratrum, inter quos recto tramite itur ad montis radices; mox scanditur per montem ipsum ad Meridiem inter montis fimbrias et horti muros ad centum passus, donec via se reflectat ad Occidentem. Gravior deinde ascensus per ducentos passus, donec pervenitur ad crucem in capite viæ erectam: ab hac continuo ascensu per quadraginta passus pergitur ad portam, quæ obseratis valvis, vectibus ferreis et forti aggere montem claudit. Intra hanc est parvum atrium, in quo sita devotissima illa ecclesia, per S. Franciscum in honorem beate Virginis constructa, in qua plenaria obtinetur indulgentia in festivitate sacrorum stigmatum, et mira suæ benignitatis et potentiæ portenta Deus monstravit.

E

88 Ad sinistram partem ecclesiæ contiguum est Fratrum habitaculum in parva planitie infra primum, de quo locuti sumus, monticulum. A sinistra ad Occidentem in area ampliori constructa major ecclesia, cujus ostium Occidentale, altare majus Meridionale, ad annum MCCCXVIII a Petramalæ comitibus cæpta, sed ad annum MCCCXXVII a Fratribus observantibus consummata. Ita conjuncta est priori ecclesiæ, ut unam utraque in crucis modum constituat, in quarum compagine structa turris excelsa, superpositis campanis, a comite Orlandi et S. Bonaventura advectis. Officinæ quæque utrique ecclesiæ sunt communes: tempore hyemali in minori, æstivo in Majori, divinum celebratur Officium. Alia præter hæc in monte esse delubra et sacella, diximus loco superius citato, suis intervallis distincta. Ita universus mons pietatem spirat atque ad devotionem accendit, ut nullus sit, qui rerum omnium dispositionem non omnino admiretur.

duplex in eo ecclesia: conventus Fratrum.

F

89 Ceterum longum foret omnia et singula recensere diplomata, quibus summi Pontifices, Cardinales et episcopi ad eum montem fidelibus commendandum, eidem sacrarum Indulgentiarum thesaurum ac privilegia concesserunt. Legi de his potest Waddingus ad annum 1215, num. 35, orsus ab ipso Gregorio IX, cujus plumbeam bullam, incipientem: Seraphin volabant juxta Prophetam, laudat, in qua, ait, illum dimidiam partem penitentiarum pro commissis criminibus debite remisisse omnibus, qui vel sacrum hunc montem vel ecclesiam, in eo erectam, in sacrorum stigmatum festivitate devote visitaverint. Libet tamen bullam Bonifacii IX, quam pariter ibidem laudat, ex R. P. Grouvelii Opusculo de Indulgentia

Pia Pontificum in hunc locum munificentia: Bonifacii IX

AUCTORE
C. S.

in eodem con-
cessit Indul-
gentiam Por-
tuncule.

dulgentia Portuncule hic subicere. Bonifacius episcopus, Servus Servorum Dei etc. Splendor Paternæ gloriæ, qui sua mundum illuminat ineffabili charitate, pia vota fidelium, de clementissima ipsius Majestate sperantium, tunc præcipue benigno favore prosequitur, cum devota ipsorum humilitas Sanctorum precibus et meritis adjuvatur.

90 Cum itaque, sicut accepimus, ad ecclesiam domus Fratrum Ordinis Minorum, sitam in monte Alvernæ, Aretinæ diocesis, in quo Dominus noster Jesus Christus beatum Franciscum suis sacratissimis stigmatibus insignivit, tam Tusciæ, quam etiam multarum aliarum partium devotionis causa maxima confluat populi multitudo; nos cupientes, ut ecclesia ipsa congruis honoribus frequentetur; et ut Christifideles eo libentius causa devotionis confluant ad eandem, quo ex hoc ibidem dono cælestis gratiæ uberius conspexerint se refectos; de omnipotentis Dei misericordia et beatorum Petri et Pauli, Apostolorum ejus, auctoritate confici, omnibus vere pœnitentibus et confessis, qui dictam ecclesiam decima septima die mensis Septembris, in qua annis singulis hujusmodi stigmatum solemnitas celebratur, devote visitaverint, annuatim illam Indulgentiam et remissionem peccatorum concedimus, quæ visitantibus ecclesiam sanctæ Mariæ de Portuncula, Assisien. dioc., a primis Vesperis primæ diei mensis Augusti usque ad secundas Vesperas subsequentis diei annuatim autoritate Apostolica, ut asseruit, est concessa... Datum Perusii Kalend. Decemb. Pontificatus nostri anno quarto: *ad est, anno Christi 1592, cum Bonifacius electus fuerit Pontifex die 2 Novembris anni 1589, ac die 9 vel 11 ejusdem mensis coronatus.*

quod Sixtus
IV confirmavit.

91 *Sequitur ibidem Bulla Sixti IV, data Romæ anno 1475, præmissam Bonifacianam confirmantis, ac præterea, ut fideles eo accurrentes Indulgentias hujusmodi facilius consequantur, potestatem facientis vicario Fratrum provinciæ Tusciæ secundum morem dicti Ordinis, et eo a provincia absente, guardiano dictæ domus pro tempore existenti, deputandi aliquos Fratres dicti Ordinis idoneos presbyteros in numero sufficienti, qui dicta die xvii Septembris, et quatuor aliis diebus, illam immediate præcedentibus, Christi fidelium eorumdem confessionibus diligenter auditis, eisdem fidelibus in singulis casibus, in quibus minores pœnitentiarii nostri (Pontificii) in basilica Principis Apostolorum de Urbe soliti sunt absolvere, de absolutionis beneficio providere, et pœnitentiam salutarem injungere libere et licite valeant. Hinc collige, quanta tunc temporis fuerit istius sacri montis religio, quantusque fidelium ad eundem in festo sacrorum stigmatum pietatis ergo accursus.*

Fortè sunt et
aliæ ecclesiæ
peculiari ra-
tione ipsi di-
cata ac cele-
bres.

92 *Nullus dubito, quin præter loca tum hic, tum in Commentario, jam memorata, aut etiam in Analectis commemoranda, etiam alibi sint quædam singulari quodam modo ac religione eidem sancto Minorum Institutore sacra, ac peculiari ejusdem memoria celebria; sed nimii laboris esset in singula inquirere; quare sufficiat, præcipua ista memorasse, suaque maneat ceteris religio, quam auctam cupio, non diminutam. Ad Analecta igitur progrediamur.*

ANALECTA.

PARS I.

Ex Waddingi Annalibus Minorum, aliisque editis et Mss.

§ I. *Quædam Sancti gesta, a Waddingo in Annalibus ad annum MCCXI relata.*

Ratio, cur hæc
Analecta tra-
dantur,

Cum in Commentario prævio mihi fere tantum propositum fuerit quatuor primas, easque optimæ fidei, S. Francischi Vitas commentari, ut ejusdem Sancti gesta historice certa studioso lectori exhibe-

rem; multa sciens volensque præteriri, quæ eruditus ac diligens annalista Minorum Waddingus aliunde accepta præterea recensuit. Procul certe abest, ut biographi, quorum lucubrations illustravi et edidi, omnia Francischi gesta scriptis suis consignaverint; nam etsi illi multa de ipso tradiderunt, nullo tamen plura sine dubio gessit toto viginti annorum spatio, quo Vir iste magnus Deo ferventissime servivit; quod et idem biographi, Thomas Celanensis, Tres Socii, sanctusque Bonaventura in Prologis suis expresse testantur. Quam ob rem ex solo horum silentio in dubium vocari nequeunt alia ejusdem facta, si pro his idonei auctores habeantur.

2 *His autem mihi quidem, ut alibi jam monui, accensendi non videntur Bartholomæus Pisanus, collectores Speculi S. Francischi, Marianus, alique, quorum fidem partim recentior ætas, partim quædam improbandæ relationes sublestam faciunt. Hinc non omnia, quæ laudatus Waddingus Annalibus Minorum inseruit, commemorabo, sed quædam passim seligam, quæ verisimiliora videbuntur, aut maturius examen merentur, ne Analecta hæc nimium ecresecant. Eadem de causa passim præteribo, aut solum leviter attingam fundationes conventuum, quæ longioribus inquisitionibus indigerent, atque ad annalistas potius, quam ad meas partes pertinent. Sequar autem hic ordinem annorum, quem tenet Waddingus; non tamen, quod singula ad annos suos ab eo recte reposita existimem, nec ut in chronotaxim inquiram: nam hæc ibi passim niti videtur Chronico Mariani, qui sæculo xv et xvi floruit, et multa certis annis illigavit, quorum temporis ratio non videtur posse assignari. Quæ ad Francischi parentes, natalitatem, conversionem, sociorum admissionem, Regulæque per Innocentium III approbationem spectant, satis discussimus in Commentario prævio, ut de hisce nihil hic addere necesse sit.*

5 *Itaque ad annum 1214, num. 2 Waddingus, laudans in margine Marianum et Marcum Ulyssiponensem, scribit, S. Franciscum, priusquam discipulos suos ad prædicandum mitteret, voluisse experiri, an sacro huic muneri essent idonei. Jubet ergo (verba Annalistas sunt) ut primus omnium os suum aperiat ad prædicationis munus Bernardus, qui primus omnium dedit nomen societati. Ille vero sine mora obedienter incepit, et admiranda eructavit arcana, ita ut, non ipse, qui loquebatur, sed, qui inerat, Spiritus verba protulisse judicaretur. Secundum in medium prodire imperat Petrum Cathanæum, qui similiter tam perite et expedite Dei reseravit magna, ut multis annis summum egisse videretur concionatorem. Alter de fugiendis peccatis et acquirendis virtutibus mirum habuit sermonem, et quisque tam docte de signata sibi materia locutus est, ut ex alto Dei virtute et sapientia omnes imbutos esse, non immerito crederetur. Cum ergo omnes eructarent verbum bonum, et illorum linguæ viderentur calami scribarum velociter scribentium, quæ a superiori dictabantur potestate, stupentique cuncti ad divina in singulos concessa beneficia, ecce in medio eorum, qui spiritum infudit et verba, Christus Dominus apparuit in specie pulcherrimi juvenis, singulos mira benignitate et affabili dignatione benedicens.*

4 *Ad cælestem et repentinam hanc visionem omnes stupefacti, extra se rapti, supini ceciderunt in terram. Sed, ut ad se redierunt, dixit Vir sanctus: Fratres mei et filii dilectissimi, summas agite gratias Deo omnipotenti et Filio ejus Jesu Christo Domino nostro, cui placuit, per ora simplicium thesauros disseminare cælestes. Prosequitur Sanctus sermonem ad eam rem accommodatum, post quem ibidem additur: Quibus auditis, viri sancti se ad omnia aiunt paratos, solumque expectare præceptum, qui jam propriæ renunciant voluntati; nec de sua simplicitate diffidentiam superare spem divini adjutorii. Divisit ergo eis pius Pater terram in funiculo distributionis etc. Haud difficile hæc credi possent, si antiquiores testes haberent, quam sint Marianus et Marcus; nam in*

D

et quis in illis
servandus
modus.

E

Sanctus suos
divinitus in-
structos, et
Christi conspectu anima-
tos.

F

mittit ad præ-
dicandum

Vitis,